

REGERINGEN

Regeringsförklaring

14 september 1999

Eders Majestäter,
Eders Kungliga Högheter,
Fru talman,
Ledamöter av Sveriges riksdag!

I dag samlas den riksdag som skall leda Sverige ut ur ett millennium och in i ett annat.

Det är en symbolisk händelse. Fyrtio generationer har under det gångna årtusendet lyft vårt land ur vidskepelsens vanföreställningar in i vetenskapens insikt. På fyra generationer har industrialismen vuxit fram. På en generation har Sverige datoriserats.

Genom civilisationens hisnande utveckling har idén om rättfärdighet och allas lika värde närt människors förhoppningar och drömmar. Från de grekiska stadsdemokratierna till franska revolutionens krav på frihet, jämlikhet och broderskap. Från Bergspredikans budskap om att ljuset skall lysa för alla till Martin Luther Kings dröm.

Humanismens ideal – jämlikheten och solidariteten – är tidlösa. Deras praktiska omsättning i allmän rösträtt och demokratiskt statskick är 1900-talets största framsteg.

För tio år sedan rämnade Berlinmuren. Det kalla krigets hot mot människoliv och människovärde var över. Kommunismen i Europa störtades. När 90-talet nu går mot sitt slut kan forna fiender tillsammans göra Östersjöområdet till en snabbt växande framtidsregion. Samarbete präglar åter vår kontinent.

I vårt land är ekonomins utveckling stark. Redan inom några år kan vi nå målet att 80 procent av befolkningen mellan 20 och 64 år skall ha ett arbete. Den öppna arbetslösheten kan under nästa år pressas tillbaka till fyra procent.

Vi kan sätta punkt för ett årtionde som präglats av finansiell kris, massarbetslöshet och växande klyftor. Genom de senaste årens kraftfulla ekonomiska politik kan svenska folket nu för första gången på ett decennium självt välja hur vägen in i framtiden skall gestalta sig.

Människors uppoffringar har givit resultat. De växande överskotten i de offentliga finanserna skall användas till att betala av på statsskulden, stärka skolan, vården och omsorgen om barn och gamla, ge löntagarna en återbäring för egenavgifterna och motverka regional obalans. Klyftorna i samhället kan åter minska.

Sverige lämnar 1900-talet i en ekonomisk styrkeposition. Vi kan se fram emot 2000-talet med välgrundade förväntningar, i en känsla av växande framtidstro. I detta klimat växer den politiska uppslutningen kring solidariteten som bärande princip för Sveriges utveckling. Samhällsbygget kan föras vidare på en gemensam grund.

Sverige skall vara en ledande kunskapsnation.

För att höja sitt välbefinnande och förverkliga sina livsdrömmar blir människan allt mer beroende av utbildning och kunskap. Hög kompetens kommer att vara avgörande för svenska företags expansion på världsmarknaden.

Den svenska förskolan har en unik bredd och kvalitet. Dess pedagogiska roll skall utvecklas och den görs stegvis tillgänglig för alla barn. Skolan skall ge varje barn uppmuntran i sina drivkrafter att lära och utvecklas. En särskild satsning görs för att förbättra stödet till barn som bor i utsatta områden i våra storstäder. En ny lärarutbildning formas och kompetensutvecklingen för lärarna underlättas.

Utbyggnaden av högskolan fortsätter. Sammantaget kommer närmare 100 000 nya studieplatser att ha skapats mellan åren 1997 och 2002. Studentinflytandet över utbildningen skall öka. De könsbundna studievalen måste brytas. Studenternas ekonomiska situation skall förbättras genom att studiestödet reformeras.

I Sverige skall världsledande forskning kombineras med breda möjligheter för alla till utbildning av hög kvalitet. Kunskapslyftet ger de människor som tidigare inte fått en bra grundutbildning nya möjligheter till förkovran och personlig utveckling. Kompetensutvecklingen i arbetslivet skall stärkas. Anslagen höjs till grundforskning och spetskompetens. En forskningspolitisk proposition föreläggs riksdagen.

Kunskapen och humanismen bärs av en levande kultur, där människan har tillgång till sitt språk, kan ge uttryck för sina önskningar och drömmar och formulera sina visioner. Folkbiblioteken, folkbildningen och de allmänna samlingslokalerna är omistliga i den svenska demokratin. Läsandet måste uppmuntras. Konstnärerna skall ha goda förutsättningar att arbeta, möta sin publik och leva av sitt konstnärliga arbete.

Sverige skall vara en ledande IT-nation.

Informationssamhället förändrar näringsliv och demokrati. Kunskap som tidigare var förunnat ett fåtal, öppnas för alla. Regionala obalanser kan motverkas, produktiviteten öka och nya företag skapas. Informationstekniken måste vara ett medel för ökad frihet, delaktighet och rättvisa.

Datoranvändandet i vårt land är bland det högsta i världen. Så gott som varje elev har tillgång till en dator i skolan. Svenska företag är ledande i att använda, utveckla och producera ett brett spektrum av IT-produkter. På den vägen skall vi fortsätta.

Sverige skall ta till vara tekniken som ett medel för välfärd och konkurrenskraft. Kunskap om IT skall föras in på alla nivåer i utbildningsväsendet. De offentliga myndigheterna skall vara föregångare i användandet av den nya tekniken. Ett av Europas första forskningscentrum med bas i kiselbaserad intelligent mikroelektronik etableras i Norrköping.

Elektronisk handel skall stimuleras. Reglerna måste vara tydliga och bidra till ett gott konsumentskydd. En fortsatt satsning görs på utbildning såväl i skolan och näringslivet som i högskolor och universitet.

Staten har ett ansvar för att en väl fungerande IT-infrastruktur finns tillgänglig i hela landet. Människor och företag bör ha tillgång till snabb dataöverföring till en rimlig kostnad. Det kräver investeringar i bredbandig IT-infrastruktur, vilket kan ske i både privat och offentlig regi. Att knyta samman samtliga kommuner i ett öppet stomnät kan bli ett viktigt steg för att hävda hela Sveriges konkurrenskraft i det nya seklet. En IT-proposition föreläggs riksdagen år 2000.

Sverige skall vara en nation i mångfald.

Unga och gamla, kvinnor och män, människor födda i Sverige och i andra länder – alla bär vi på viljan att delta i samhällsbygget och att få använda våra kunskaper och erfarenheter. Ingen människa får uteslutas. All form av diskriminering kränker människovärdet och hämmar utvecklingen.

Ungdomars värderingar och visioner måste få ett större inflytande över de politiska besluten. Därför kommer regeringen att följa upp ungdomspropositionen genom en aktiv dialog i en bred ungdomssamling.

Under hösten tecknar staten avtal med sju storstadskommuner för att öka jämlikheten och bryta segregationen. Satsningar på svenska språket skall genomföras. Hela Sverige måste engageras för att bryta vanföreställningar och fördomar och skapa öppenhet och tolerans.

Arbetet för att öka jämställdheten måste fortsätta. Åtgärder för att bryta den könsuppdelade arbetsmarknaden kommer att vidtas. Osakliga löneskillnader mellan könen måste bekämpas i nära samarbete med arbetsmarknadens parter. Ändringar i jämställdhetslagen föreslås. Regeringen står i höst som värd för en europeisk jämställdhetskonferens på hög nivå.

Sverige skall vara en nation i ekologisk balans.

Miljöpolitiken genomgår sin största förnyelse någonsin. Miljöbalken har trätt i kraft. Stora resursförstärkningar tillförs forskning, marksanering, kalkning och skyddet av skogar och mark. De lokala investeringsprogrammen ökar insatserna för en ekologisk omställning i hela vårt land. Arbetet med att nå de femton övergripande miljömål som riksdagen fastställt genomsyrar hela politiken.

Ett omfattande samarbete skall utvecklas med byggnadsindustrin för att modernisera svenskt byggande med ekologisk teknik. Bostäder, skolor, daghem och andra byggnader skall miljöklassas. Samarbetet med svensk bilindustri om att skapa miljöanpassade fordon

fortsätter. Jordbrukets utveckling som näring är en tillgång i den ekologiska omställningen.

Naturvårdspolitiken utvecklas för att hela folket skall få tillgång till vår rika natur. Kemikaliepolitiken förnyas för att systematiskt sortera bort farliga ämnen och minska deras användning. Överföring av gods från väg till räls främjas.

Omställningen av energiproduktionen fortsätter. Barsebäcksverkets första reaktor skall stängas under hösten.

Sveriges politik för hållbar utveckling inom EU skall intensifieras. Globala miljöhot som klimatförändringar och uttunningen av ozonlagret måste lösas i samarbete med andra länder.

Sverige är ett föregångsland i omställningen till ett ekologiskt hållbart samhälle. Den styrkepositionen skall vi bygga vidare på. Vårt land skall genomgå en ekologisk modernisering. Med ny, resurseffektiv teknik och andra tekniska landvinningar skall vi bygga upp välfärd och välstånd utan att tära på miljön.

Till nästa generation skall vi lämna över ett samhälle där de stora miljöproblemen är lösta.

Sverige skall vara en nation som utvecklas genom människors arbete och företagsamhet.

På tre år har över hundra tusen nya företag etablerats i Sverige. Det skapar nya arbetstillfällen, ökar välståndet och utvecklar konkurrens och kreativitet.

Utvecklingen skall understödjas av strategiska skatteförändringar. Företagens möjligheter till expansion förbättras genom att reserveringsmöjligheterna vidgas. Flertalet stoppregler slopas. Företags återköp av egna aktier möjliggörs. En lättnad kommer att föreslås i beskattningen av utländska experter. Jordbrukets energiskatter sänks. I samarbete med EU skall staten öka kapitalförsörjningen till mindre företag. Företagsstödet effektiviseras.

Löntagarna skall kompenseras för de höjda egenavgifterna. För att öka rättvisan sänks inkomstskatten i ett första steg år 2000. Därefter skall skatterna fortsätta att sänkas till dess att löntagarnas köpkraft inte längre hålls tillbaka av avgifterna till pensionssystemet. Brytpunkten i skatteskalen justeras så att färre löntagare betalar statlig skatt.

Arbetsmarknadspolitiken måste bidra till att lediga platser snabbt kan tillsättas. I syfte att öka möjligheterna för alla att komma in på arbetsmarknaden tydliggörs de arbetssökandes rättstrygghet och ansvar. De långtidsarbetslösa möjligheter att få ett arbete skall förbättras. Arbetsmarknadens parter har ett stort ansvar i kommande löneförhandlingar för att förstärka och förlänga den ekonomiska uppgången.

Tillväxten får inte begränsas till storstadsregionerna. Hela Sverige måste utvecklas. Regionala tillväxtavtal skall tecknas under året. EU:s strukturfonder kommer – tillsammans med de nationella satsningarna på infrastrukturen, kretsloppssamhället, informationstekniken och utbildningen – att bidra till bättre regional balans.

För att möjliggöra lägre boendekostnader sänks fastighetsskatten på hyreshus. Bostadsbyggandet i storstadsregionerna måste öka för att bostadsbrist och risk för överhettning skall undvikas. Ansvaret för bostadspolitiken inom regeringen tydliggörs genom att fler bostadsfrågor koncentreras till den biträdande finansministern.

Sverige skall befästa sin position som en ledande välfärdsnation.

Endast den som är trygg kan känna delaktighet i förändringen. Den generella välfärdspolitiken är oöverträffad i sin förmåga att samtidigt fördela välfärd och stimulera utveckling.

Vården, skolan och omsorgen förstärks ekonomiskt. Statsbidragen till kommunerna höjs samtidigt som den höga tillväxten innebär att skatteintäkterna i kommunsektorn ökar markant. Särskilt stöd skall ges till de kommuner som har störst problem med ekonomin.

En nationell handlingsplan för hälso- och sjukvårdspolitiken utarbetas. En mångfald av alternativa driftsformer i sjukvården bejakas, men svenska sjukhus skall inte drivas utifrån privata vinstintressen. Kvaliteten i primärvården, psykiatrin och äldreården förbättras. Psykiskt funktionshindrade skall få personliga ombud. Rekryteringen av personal till offentlig sektor måste säkras. Fler lärare, fler sjuksköterskor och fler läkare skall utbildas.

Pensionerna räknas upp med det fulla basbeloppet. Taxorna inom äldreomsorgen skall vara överskådliga och rimliga. De pensionärer som har låga inkomster måste ha tillräckligt mycket kvar att leva på när avgifterna i äldreomsorgen är betalda. Mer personal behövs i det särskilda boendet för äldre och i hemtjänsten. Rätt att behålla personlig assistans efter 65 års ålder införs. Förtidspensionerade skall kunna pröva sin arbetsförmåga utan att rätten till pension påverkas. Hinder för funktionshindrades rätt att delta fullt ut i samhället skall rivas.

Alla barn har rätt till en bra start i livet. FN:s barnkonvention skall efterlevas. Sveriges unika familjepolitik utvecklas genom att en maxtaxa i barnomsorgen införs under mandatperioden. Barnbidragen och flerbarnstilläggen kommer att höjas. Män och kvinnor skall kunna förena ett aktivt arbetsliv med ett utvecklande familjeliv. De låga födelsetalen kan aktualisera ytterligare familjepolitiska insatser.

Varje brott och varje orsak till brott måste bekämpas. Särskilt stöd skall ges till kvinnor och barn som utsätts för övergrepp. Polishögskolan utvidgas med en filial i Umeå. Kampen mot grov organiserad brottslighet skärps.

Välfärden får aldrig igen hotas av okontrollerade underskott i de offentliga finanserna. Därför ligger utgiftstaken fast. Målet om två procent i offentligt överskott under en konjunkturcykel hävdas. En total nedamortering av den offentliga nettoskulden under innevarande mandatperiod ligger inom räckhåll.

Sverige skall aktivt bidra till ett Europa i utveckling och jämlikhet.

Det svenska engagemanget i samarbetet i Norden och runt Östersjön manifesteras under årets värdskap i Nordiska rådet och i mötena mellan de nordiska och baltiska statsministrarna. Den framgångsrika satsningen "Polen i fokus" skall under nästa år följas av "Baltikums år".

EU:s utvidgning är nyckeln till att främja unionens första och främsta uppgift – fred i Europa. Beslut om att fler länder skall få inleda konkreta förhandlingar om medlemskap bör fattas redan i höst. Den gemensamma strategi för Ryssland som EU antagit på svenskt initiativ måste snabbt genomföras. EU:s kapacitet att med civila och militära medel förebygga och hantera kriser bör stärkas.

Det låga deltagandet i valet till Europaparlamentet är en varningssignal för hela unionen. Avståndet mellan folk och folkvalda måste minska. Sverige stöder den nya kommissionen i dess strävan att införa en ny anda av ansvarstagande, öppenhet och god administration i EU:s institutioner. Regeringen kommer att föreslå ett konkret åtgärdsprogram för att modernisera EU och skapa den samverkan och beslutskraft som krävs inom en utvidgad union.

Eurons införande i elva av unionens medlemsländer kommer att påverka EU. Det ligger i alla länders intresse att den gemensamma valutan blir lyckosam. Höstens folkbildningsarbete ger var och en en möjlighet att väga för- och nackdelar mot varandra i frågan om ett eventuellt svenskt deltagande.

Medlemskapet i EU har bidragit till den svenska ekonomins starka utveckling. Kunskapsutbytet har ökat människors kompetens, den inre marknaden har ökat näringslivets marknadsandelar, konkurrensen har bidragit till låg inflation. I syfte att understödja en fortsatt positiv utveckling och sänka svenska konsumentpriser bör den fria rörligheten utvecklas och EU:s handel med omvärlden öppnas.

Tillsammans med övriga nationer skall Sverige bedriva en politik för jämställdhet, ekologisk hållbarhet, låg arbetslöshet och ökat konsumentinflytande.

Våren 2001 skall Sverige inneha ordförandeskapet i EU. Sverige skall företräda Europas intressen. Stora krav kommer att ställas på vår förmåga att jämka samman ståndpunkter och ansvara för att unionen kommer till beslut. Det blir en milstolpe i det svenska EU-medlemskapet.

Vårt globala ansvar löper parallellt med det europeiska. Världens alla nationer måste samarbeta i solidaritet och insikt om mänsklighetens stora gemensamma utmaningar. Förenta nationerna är och förblir en hörnpelare i svensk utrikespolitik. Reformeringen av FN bör fortsätta. Dess roll vid humanitära kriser måste stärkas. Våldet i Östtimor måste få ett slut. Freden måste säkras på Balkan.

Sverige skall bidra till fred och stabilitet i vår del av Europa liksom i övriga världen. Den militära alliansfriheten, syftande till att vi skall kunna vara neutrala i händelse av krig, ligger fast. Det svenska totalförsvaret anpassas till vår tids hot och risker. Förmågan att delta i internationella insatser stärks. Det nya säkerhetspolitiska läget innebär att resurser kan avsättas till andra angelägna behov.

Biståndet tillförs ytterligare 1,3 miljarder kronor nästa år. Tillsammans med sparade medel, innebär det att det svenska biståndet kan vidgas med tre miljarder kronor år 2000. En översyn av utvecklingssamarbetets framtida roll skall inledas. Respekten för mänskliga rättigheter skall genomsyra hela vår politik. Tortyr, förföljelse och dödsstraff måste motarbetas i hela världen.

Vi får aldrig ta demokratin för given. Den måste ständigt erövras på nytt. Fascism, nazism och rasism kan aldrig tolereras. Vi skall inte glömma det förflutnas fruktansvärda förbrytelser mot människovärdet.

I januari står Sverige värd för en internationell konferens om Förintelsen. Det blir första gången stats- och regeringschefer från olika delar av världen gemensamt deltar i en sådan samling kring vilka lärdomar vi kan dra av historien. Konferensen blir en tydlig manifestation mot hat och förtryck, för humanismens tidlösa ideal.

Fru talman,

”Uppgivenhet är farligt. Tveklös optimism är också farligt; det har 1900-talet lärt oss. Men mellan dessa båda ytterpunkter finns fortfarande de levande möjligheterna och det kloka hoppet.”

Så avslutar Sven-Eric Liedman sin historiska betraktelse ”Om solidaritet”.

Vi skall ta med oss det bästa av det gamla in i det nya. Det som gjorde 1900-talets Sverige så framgångsrikt skall inte förkastas. Vi förmådde i samförstånd kombinera utveckling och jämlikhet. Vi förstod att utveckling är jämlikhetens förutsättning och att jämlikhet är utvecklingens drivkraft. För att samhället skall hållas samman och gå framåt, måste alla vara delaktiga.

Låt oss på tröskeln till ett nytt århundrade enas om visionen att de levande möjligheterna till ökad jämlikhet skall tas till vara och att det kloka hoppet skall fortsätta att leda utvecklingen framåt.

I jämlikhet och utveckling växer människan. Då stärks hon i sin längtan att spränga gränser och bygga broar. Då växer hennes solidaritet och ansvarskänsla inte bara för sig själv och sina närmaste, utan också för medmänniskor och kommande generationer.

Sverige skall vara ett land där människan har styrkan att se sig själv i andra.

./.